

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

---

**Kaupunginhallitus, § 90, 04.03.2024**

**Kaupunginhallitus, § 43, 05.02.2024**

**§ 90**

**Pirkkala–Linnainmaa-raitotie, keskustan kääntöraide Hatanpään valtatielle**

TRE:2685/08.01.01/2022

**Kaupunginhallitus, 04.03.2024, § 90**

Valmistelija / lisätiedot:  
Nurminen Mikko

**Valmistelijan yhteystiedot**

Johtaja Mikko Nurminen, puh. 040 801 2665 ja joukkoliikennejohtaja Mika Periviita, puh. 050 326 7007, etunimi.sukunimi@tampere.fi sekä kehitysjohtaja Ville-Mikael Tuominen, puh. 050 343 0700, etunimi.sukunimi@tampereenraitotie.fi

**Lisätietoja päätöksestä**

Lakiasianjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

**Päätös**

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

**Päätösehdotus**

Pirkkala–Linnainmaa -raitotieallianssin kehitysvaiheen suunnittelun hankekokonaisuuteen lisätään kääntöraide Hatanpään valtatielle, Tampereen valtatieen liittymän pohjoispuolelle, kiinteistöjen Hatanpään valtatie 9, 18 ja 20 kohdalle. Kääntöraiteen alustava kustannusarvio on 3,1 milj. euroa.

**Kokouskäsitely**

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Mikko Nurmiselle ja kehitysjohtaja Ville-Mikael Tuomiselle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

**Perustelut**

Tampereen raitiotien Pirkkala-Linnainmaa -allianssi on kehitysvaiheessa. Hankkeen sisältö tarkentuu kehitysvaiheen aikana. Allianssin laatiman toteutussuunnitelman on tavoite valmistua syyskuun 2024 aikana. Tampereen ja Pirkkalan valtuustoissa 24.4.2023 asetettuna tavoitteena on, että valtuustoilla on edellytykset päättää raitiotien rakentamisesta lokakuusta 2024 alkaen. Pirkkala–Linnainmaa-raitiotien Hatanpään valtatieen kääntöraiteen vaihtoehtoja käsiteltiin kaupunginhallituksen kehittämiskokouksessa 5.2.2024. Vaihtoehdot esiteltiin myös yhdyskuntalautakunnalle ajankohtaisissa asioissa 16.1.2024.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

---

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenteen matkustajamäärät ovat vahvasti kasvaneet. Vuoden 2023 kokonaismatkustajamäärä oli 22 prosenttia suurempi kuin koronaepidemiaa edeltäneen ennätysvuoden 2019 matkustajamäärä. Ratikan matkustajakysyntä, erityisesti Hervannan ratahaarella, on ylittänyt odotukset. Parhaillaan kevätkaudella 2024 ratikkalinjalla 3 Hervannasta Santalahteen liikennöidään 7,5 minuutista tihennetyllä 6 minuutin vuorovälillä arkisin klo 14–18. Kesäkuussa tulee voimaan linjastomuutos, jossa ratikkalinja 3 Hervannasta päätetään Hatanpään valtatielle Sorin aukion pysäkille ja ratikkalinja 1 TAYS Keskussairaualta liikennöi Santalahteen ja tammikuusta 2025 alkaen edelleen Lentävänniemeeseen asti. Tällä linjastomuutoksella tasataan ratikkalinjojen matkustajakuormitusta keskusta-alueella sekä vältetään se, että Hervannan ratahaaran tihennetyllä vuorovälillä jouduttaisiin tarpeettomasti liikennöimään liian pitkälle keskustan ulkopuolelle vähemmän matkustajakysynnän alueelle.

Ratikan tihennetyllä vuorovälillä liian pitkälle liikennöitäessä muodostuu joukkoliikennejärjestelmän talouteen merkittäviä lisäkustannuksia ja lisäksi se kuormittaa katuliittymien toimivuutta ylimääräisillä ratikkavuoroilla tarpeettoman laajalla alueella.

Vaihtoehtoisena ratkaisuna runsaan matkustajakysynnän palvelemiseen tihennetyn vuorovälin rinnalla on raitiovaunujen pidentäminen. Tampereen raitiovaunujen pidentämistä 10 metrillä 47-metriseksi selvitetään parhaillaan. Pitkiä raitiovaunuja liikennöisi Tampereella aikaisintaan tästä hetkestä 3–4 vuoden kuluttua. Pitkistä vaunuista ei ole tehty päätöksiä.

Tampereen raitiotiejärjestelmän eri ratahaarojen toisistaan poikkeava matkustajakysyntä on hyvin todennäköinen tulevaisuuden skenaario. Ratahaarojen toisistaan poikkeava vuorotiheys edellyttää, että Tampereen keskustassa säilyisi raitiovaunujen kääntymismahdollisuus, joka ei haittaa linjaraiteiden liikennettä.

Raitiotien kääntöraide, kolmas raide linjaraiteiden rinnalla, keskusta-alueella on varaus, joka antaa raitiotiejärjestelmään vapausasteita tulevaisuuden liikennetilanteisiin vastaamiseen. Kääntöraide mahdollistaa raitiotieliikenteen tihennetyn vuorovälin tarvittavalla ratahaarella niin, että tihennettyä liikennettä ei ole tarve ajaa keskustan yli vastakkaiselle ratahaarelle, missä sille ei ole vastaavaa tarvetta.

Raitiotien kääntöraiteen sijaitessa lähellä Sorin aukion raitiovaunupysäkkiä, palvelisi kääntöraiteen tuoma raitiovaunujen kääntymis- ja väliaikainen pysäköintimahdollisuus myös lisäliikennettä, jota voitaisiin tarjota mm. Ratinan Stadionin ja Keskusareenan tapahtumien päättyessä.

Ratikan Pirkkala–Linnainmaa-allianssi on tarkastellut kääntöraidetta, kolmatta raidetta linjaraiteiden rinnalle useisiin Hatanpään valtatie kohteisiin.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

---

Kääntöraide Hatanpään valtatielle Sorin aukion pysäkin kohdalle toteutettaessa häittäisi merkittävästi muun ajoneuvoliikenteen toimivuutta vähentämällä ajokaistoja tai muuttamalla ajolinjoja merkittävästi nykyistä huonommaksi. Kääntöraiteen toteuttaminen Sorin aukion pysäkin kohdalle vaikuttaisi myös rakentamisen aikana merkittävästi jo liikennöitävän rataosan toimintaan. Sorin aukion pysäkin kohdalle suunnitellut kääntöraidevaihtoehdot esitetään hylättäväksi.

Kääntöraide Hatanpään valtatiellä Vuolteenkadun liittymän eteläpuolella linja-autoasemarakennuksen kohdalla poistaisi oikealle kääntyvien kaistan Hatanpään valtatieltä etelästä Vuolteenkadulle itään. Tämä ei ole liikenneverkon toimivuuden kannalta toivottavaa. Kääntöraiteen rakentaminen linja-autoaseman kohdalle vaikuttaisi myös jo valmiin radan liikennöintiin. Linja-autoasemarakennuksen kohdalle suunniteltu kääntöraidevaihtoehto esitetään hylättäväksi.

Kääntöraide Hatanpään valtatiellä Tampereen valtatieen liittymän pohjoispuolella kiinteistöjen Hatanpään valtatie 9, 18 ja 20 kohdalla ei merkittävästi muuta jo liikennöitävää raitiotierataa eikä vaikuta läheisen Tampereen valtatieen liittymän toimivuuteen. Tällä sijainnilla ei muodostu raitiovaunuille ylimääräistä ajoa ja ylimääräistä katuliittymien ylittämistä. Lisäksi kääntöraide sijaitsisi lähellä Sorin aukion pysäkkiä, joten kääntöraidetta voitaisiin hyödyntää myös Ratinan stadionin ja Keskusareenan tapahtumien lisäliikenteen tarjoamiseen. Ratkaisun lisäkustannus on 3,1 milj. euroa valtuuston hyväksymään Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien hankesuunnitelmaan.

Kääntöraidetta on tarkasteltu myös Tampereen valtatieen liittymän eteläpuolelle mm. Hatanpään valtatieen 34 kohdalle ja Sarankulmankadulle. Näissä vaihtoehdoissa Sorin aukion pysäkiltä kääntöraiteelle tulisi ylimääräistä ajoa vaihtoehdosta riippuen 800 m tai 2,5 km. Ajomatkasta aiheutuisi vuositasolla merkittäviä lisäkustannuksia joukkoliikennejärjestelmälle. Tampereen valtatieen liittymän eteläpuoleiselle kääntöraiteelle liikennöivästä lisäliikenteestä aiheutuisi myös ylimääräistä kuormitusta useamman katuliittymän liikenteelliseen toimivuuteen. Tampereen valtatieen liittymän eteläpuoleiset kääntöraideratkaisut esitetään hylättäväksi.

Joukkoliikenneviranomaisen Nysse suosittelee, että kääntöraide otetaan mukaan Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien hankesisältöön. Nysseen ja kaupunkiympäristön palvelualueen yhteinen suositus on, että kääntöraide suunnitellaan Hatanpään valtatielle välittömästi Tampereen valtatieen liittymän pohjoispuolelle.

#### **Tiedoksi**

Mikko Nurminen, Mika Periviita, Jukka Lindfors, Ari Vandell, Pekka Sirviö ja Ville-Mikael Tuominen/Tampereen Raitiotie Oy, Sari Valjus ja Arto Viitanen/Pirkkala-Linnainmaa-allianssi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

---

### **Kaupunginhallitus, 05.02.2024, § 43**

Valmistelijat / lisätiedot:  
Nurminen Mikko

#### **Päätös**

Päätösehdotus hyväksyttiin.  
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

#### **Päätösehdotus oli**

Pirkkala-Linnainmaa -raitiotien kehitysvaiheen tilannekatsaus merkitään tiedoksi.

Hatanpään valtatie ja Tampereen valtatie risteyksen ja kääntöraiteen toteutusratkaisun osalta käyty keskustelu merkitään tiedoksi.

#### **Perustelut**

Valtuusto hyväksyi raitiotien Pirkkala–Linnainmaa hankesuunnitelman 24.4.2023. Samalla valtuusto valtuutti Tampereen Raitiotie Oy:n toteuttamaan hankesuunnitelman mukaista raitiotietä käynnistämällä kehitysvaihe. Valtuusto asetti aikataulutavoitteeksi, että rakentamisesta tulee olla mahdollista suunnitteluvalmiuden puolesta päättää lokakuussa 2024. Pirkkalan kunnanvaltuusto teki samana päivänä vastaavat päätökset. Valtuustojen rakentamispäätös edellyttää myös valtion avustusta hankkeeseen. Tätä tavoitellaan meneillään olevissa MAL-sopimusneuvotteluissa. Valtuusto teki myös yksimieliset päätösponnet koskien Hatanpään valtatie, Nuolialantien ja Linnainmaan liikenteellistä toimivuutta.

Pirkkala–Linnainmaa -allianssin kehitysvaiheen allianssisopimus on allekirjoitettu lokakuussa 2023. Pirkkala-Linnainmaa -allianssin Big Room -projektitoimisto on perustettu Hatanpään valtatie varteen. Allianssin kehitysvaiheen aikataulukannustimena on, että valtuustojen päätöksentekomateriaali on valmis syyskuun alussa. Tällä hetkellä kehitysvaiheen kustannuksista on käytetty 15,5 % ja työajasta 17,2 %. Allianssi on tehnyt lähes 16 900 työtuntia. Pirkkala–Linnainmaa -allianssin vastuulla olevan kokonaisuuden suunnittelu ja rakentaminen on jaettu maantieteellisesti viiteen lohkoon. Pohjatutkimuksien valmistusaste on lohkoittain 44–100 % välillä. Allianssin nettisivut on avattu 29. tammikuuta. Tampereen ensimmäinen Raitiotieallianssi rakentaa Tampereen Ratikan toteutusosaa 2B Santalahti – Lentävänniemi, sen rakentaminen etenee suunnittelun mukaisesti, ja tavoitteena on liikenteen avaaminen Lentävänniemeeseen 7.1.2025.

Pirkkala-Linnainmaa -allianssi on kehitysvaiheen suunnittelun aluksi tarkastellut Hatanpään valtatiellä vaihtoehtoja Tampereen valtatie liittymään, muihin Hatanpään valtatie katu- ja tonttiliittymiin ja Nuolialantien itäosaan. Vaihtoehtotarkasteluilla on pyritty vastaamaan valtuuston asettamiin ponsiin. Lisäksi allianssi on tarkastellut Hatanpään valtatielle toteuttamismahdollisuuksia raitiotien kääntöraiteelle, joka

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

---

palvelisi eri ratahaarojen keskenään erilaisen kysynnän tasaamista ja mm. mahdollisesti Ratinan Stadionin ja Nokia Arenan tapahtumien päättymishetkiä.

Allianssin kehitysvaiheen suunnittelun tavoiteaikatauluna on, että Hatanpään valtatie ja Nuolialantien katusuunnitelmaluonnokset esitellään yhdyskuntalautakunnalle ajankohtaisissa ja asetetaan nähtäville maaliskuussa. Tavoitteena on saada evästystä Hatanpään valtatie ja Tampereen valtatie välisen liittymän toteutustavasta sekä raitiotien kääntöraiteen sijainnista. Linnainmaan katuverkosta tehtyjä tarkasteluja esitellään kaupunginhallitukselle myöhemmin erikseen.

Allianssi on tarkastellut useita vaihtoehtoja Hatanpään valtatie ja Tampereen valtatie liittymään ja arvioinut eri vaihtoehtojen kustannukset ja muut vaikutukset. Tarkastelujen perusteella on arvioitu, että hankesuunnitelman mukainen tasoratkaisu, vaihtoehto 0, olisi suositeltava vaihtoehto jatkosuunnittelun pohjaksi. Tasoratkaisu on investointikustannuksiltaan yli 10 miljoonaa euroa edullisempi kuin ratkaisut, joissa raitiotie on sijoitettu liittymässä muuhun ajoneuvoliikenteeseen nähden eritasoon. Eritasoratkaisuilla ei ole toimuustarkastelujen perusteella saavutettavissa merkittäviä liikenteellisiä hyötyjä. Sen sijaan eritasoratkaisuissa Hatanpään valtatieltä Tampereen valtatie liittymän pohjoispuolelta menetettävät kaistat heikentävät liikenteellistä kokonaisuutta.

Kääntöraidetta on tarkasteltu Hatanpään valtatielle Sorin aukion kohdalle, linja-autoaseman kohdalle, Tampereen valtatie liittymän pohjoispuolelle, Hatanpään valtatie 38 kohdalle ja Sarankulmankadulle heti Hatanpään valtatie ja Nuolialantien liittymän eteläpuolelle. Pistoraide Sarankulmankadulla toimisi valmiiksi rakennettuna varauksena Vuoreksen ratahaaran toteuttamiseen. Kääntöraiteen osalta vaihtoehdot 2 ja 5 (kääntöraide sijoittuu Hatanpään valtatielle Vuolteenkadun ja Tampereen valtatie liittymien väliselle osuudelle) luovat parhaat hyödyt joukkoliikenteelle ja kääntöraiteen vaikutus muun liikenneverkon toimivuuteen on vähäisin. Tämä on tilanne erityisesti silloin, jossa risteyksen jatkosuunnittelua jatketaan vaihtoehdon 0 pohjalta.

### **Tiedoksi**

Mikko Nurminen, Jukka Lindfors, Ari Vandell, Mika Periviita, Ville-Mikael Tuominen/Tampereen Raitiotie Oy, Sari Valjus ja Arto Viitanen/Pirkkala-Linnainmaa -allianssi

### **Kokouskäsittely**

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Mikko Nurmiselle, kehitysjohtaja Ville-Mikael Tuomiselle, joukkoliikennejohtaja Mika Periviidalle, suunnittelujohtaja Jukka Lindforsille sekä suunnittelupäällikkö Ari Vandellille. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana.

Mikko Aaltonen poistui kokouksesta.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

---

Sirpa Pursiainen-Hautala ja Max Nikkari poistuivat kokouksesta päätöksenteon jälkeen.

Ilmari Nurminen ja Pekka Salmi poistuivat kokouksesta.

Liitteet

1 Kh 5.2.2024 Pirkkala-Linnainmaa -raitiotien tilannekatsaus ja vaihtoehtotarkastelut

### **Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle**

Pöytäkirja yleisesti nähtäville 12.3.2024 [www.tampere.fi](http://www.tampere.fi)

Päätös on annettu tiedoksi sähköpostilla 8.3.2024.

### **Muutoksenhakuviranomainen**

Kaupunginhallitus

Tampere  
08.03.2024

Elina Nikkilä  
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

---

## Oikaisuvaatimus

§90

### Oikaisuvaatimusohje

#### Oikaisuvaatimusohje

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

#### Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Kuntien yhteisen toimielimen päätökseen saa oikaisuvaatimuksen tehdä myös sopimukseen osallinen kunta ja sen jäsen.

#### Oikaisuviranomainen

Oikaisua haetaan päätösotteessa mainitulta muutoksenhakuviranomaiselta.

Oikaisuvaatimus tulee toimittaa osoitteella:

Tampereen kaupunki  
Kirjaamo  
Frenckellinaukio 2 B, PL 487  
33101 Tampere

Oikaisun voi lähettää myös virallisen sähköisen asioinnin lomakkeella osoitteessa <https://www.tampere.fi/asioi-kaupungin-kanssa> tai sähköpostilla kirjaamo@tampere.fi

Tampereen kaupunki ei vastaa sähköpostilla lähetetyn oikaisuvaatimuksen tietoturvasuudesta.

#### Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

#### Tiedoksisaanti

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, 3 päivän kuluttua sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Tiedoksisaantipäivää tai sitä päivää, jona päätös on asetettu nähtäväksi, ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa tehtävän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

#### Oikaisuvaatimus

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusajan kuluessa oikaisuvaatimusviranomaiselle. Oikaisuvaatimuksen tulee olla perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä klo

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

---

16 mennessä. Oikaisuvaatimuksen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.